

[Justitsministeren]

ovenfor, lagde jeg herved vægt på ønsket om så klart som muligt at udtrykke en afstandtagen fra en straffeform, som jeg betragter som uforenelig med afgørende etiske principper. Jeg har ikke skiftet standpunkt i den forløbne tid, og jeg kan således udtale min personlige støtte til det foreliggende forslag.

Jørgen Junior (FP):

Der er mange danske, der ikke aner, at vi har dødsstraf i den gældende lovgivning, endda i tre eksisterende love. Kun de to kan vel imidlertid blive aktuelle, hvorfor det, i hvert fald foreløbig, kun er disse to love, der foreligger forslag om at få ophævet.

På vegne af et flertal i fremskridtsgruppen skal jeg anbefale, at Danmark nu kommer på niveau med bl. a. Vesttyskland, Schweiz, Østrig, Canada, Finland, Sverige, Island samt visse syd- og mellemamerikanske stater. Ophæves dødsstraffen ikke i den danske lovgivning, så forbliver vi juridisk på det niveau, vi efter min opfattelse sank ned på i 1945, da det danske folketing indførte dødsstraf i loven med tilbagevirkende kraft, der vedtoges den 1. juni 1945. Indtil 1945 var der ikke fuldbyrdet nogen dødsstraf i Danmark siden 1892, og konsekvensen heraf blev, at loven blev ophævet i 1930. I 15 år levede Danmark med en borgerlig lovgivning uden dødsstraf.

Historikere vil ved årtusindskiftet sikkert med nidkærhed kaste sig over arkiver, der vil vise, at lille Danmark sikkert nok beskyttede sine egne ledere bag ved et skjold, som jeg finder var umoralsk og på mange måder folkebedrageri, og allerede i dag er det vel blevet alment accepteret, at de personligheder, der i deres ensomhed talte om juridisk galehus, havde entydigt ret. Ekstra Bladet vurderede det for nogle måneder siden ganske fornuftigt, da det bl. a. skrev:

»Man må håbe, at vore parlamentarikere årgang 1977 har lært så meget af fortidens tåbeligheder, rigsdagen 1945, at de ikke lovgiver på en stemningsbølge og lader sig lokke på den galej. Dødsstraf er og bliver at gå fanatikeres ærinde, et skridt mod »standretter«, »folkedomstole«, mod det »istiske« diktatur.«

I forbindelse med denne lov fra 1945 dømtes 301 danskere til døden. Dette skete i perioden mellem 1945 og 1950. 78 af døds-

dommene blev stadfæstet ved højesteret. 46 blev fuldbyrdet ved skydning. 32 blev benådet ved en kongelig beslutning – heraf i øvrigt 2, fordi de var kvinder. Der er således 255 mennesker, der har prøvet at være idømt dødsstraf uden at miste livet af den grund.

I 1952 indførtes dødsstraf i yderligere en dansk lov. Dette skal ses i forbindelse med, at Danmark havde underskrevet menneskerettighedserklæringen den 10. december 1948; denne forbyder gennemførelse af enhver lovgivning med tilbagevirkende kraft. Denne lov fra 1952 vil gøre det lettere for de politikere, der i de fremtidige krigssituationer eller – som det siges, meget passende – under fjendtlig besættelse ønsker at benytte dødsstraffen. Dette er efter min opfattelse ganske uacceptabelt set fra et retssynspunkt. Lovgivningen vil kunne benyttes til at tilfredsstille en oppisket folkestemning. Den vil endog i visse tilfælde kunne benyttes til at skaffe sig af med politiske fjender. Den er helt uholdbar som en del af et demokrati.

Det er derfor forslagsstillernes, min opfattelse, at besindige lovgivere i fredstidsperioder må sørge for at fjerne eller vanskeliggøre, at det er muligt at spille fandango med de demokratiske moralbegreber. Der er sikkert ingen tvivl om, at menneskerettighedserklæringen vil have en værdi som et fadervor i helvede, hvis tilstrækkeligt skrupeløse politikere skal redde sig selv eller skaffe sig en magtposition gennem en stemning, som de måske selv pisker op gennem medierne. Men selv et fadervor i helvede kan måske være medvirkende til at forsinke eller forvirre en forkert beslutning. Derfor skal det gøres så vanskeligt som muligt for sådanne lovgivere; de må i det mindste stilles over for den konflikt at skulle lovgive med tilbagevirkende kraft og genindføre dødsstraf på en måde, som ikke er acceptabel i forhold til menneskerettighedserklæringen.

Det vil kun være et ganske naturligt tegn på vor udvikling frem mod en efterlevn af de demokratiske grundprincipper, hvis vi utvetydigt tager afstand fra begrebet dødsstraf i den nuværende lovgivning og dermed også i den militære lovgivning. Det kan ikke være meningen, at man skal udsætte soldater for andre retsforhold end civile borgere.

Hvad angår den tredje lov, hvori dødsstraffen eksisterer, så er det som bekendt den lov fra 1945, som burde være uaktuel; den er